زیبایی شناسی و تاثیر الگو در آن

غلامرضا ایرانی نعمت آباد[1]*، غلامعلی ایرانی نعمت آباد[2]

۱- کارشناس ارشد معماری،مدرس دانشگاه،gholamrezairani@gmail.com
۲- دانشجوی کارشناسی معماری، gh_irany@yahoo.com

چکیده

از نخستین پرسش هایی که به هنگام مشاهده ی یک بنا یا بطور کلی یک اثر معماری در ذهن انسان پدید می آید این است که این اثرزیبایی و چشم نوازی خود را مدیون کدام عامل است؟برای این سوال پاسخی دقیق و قاطع وجود ندارد یعنی برای مفهوم زیبایی نمی توان تعریف مطلقی ارائه کرد زیرا که کیفیت روحی فضاها دقیقا قابل سنجش و توصیف پذیر نیست و نمی توان بر آن نامی نهاد و همین کیفیت بی نام است که مبنای اصلی حیات و روح هر انسان ، بنا ،شهر و در کل طبیعت است .احساس روحی افراد به هنگام حضور در یک فضا تحت تاثیر عوامل محیطی و فردی است که هر یک بسته به شرایط متفاوت قابل بررسی می باشد. انسان از زمانی که به معماری مبادرت ورزیده ، به نیازهای روحی و باطنی و حس زیبایی شناسی نیز توجه داشته است تا با استفاده از این امر موجبات زندگی خود را در محیطی مطلوب و زیبا فراهم آورد.

تقابل بین معماری و زیبایی شناسی موجب به وجود آمدن مبحث جدی و پیچیده ای می شود و باید به این نکته متذکر شد که زیبایی شناسی به تنهایی ملاک و معیار سنجش اثر هنری و معماری محسوب نمی شود .آثار معماری بر خلاف آثار سایر هنرهای زیبا صرفاً منظور زیبایی شناسی ندارند . آنها تابع شرایط دیگری هستند که از مقوله هنر به کلی خارج و ناظر به فایده عملی هستند.بنابراین برتری هنرمند در معماری همین نکته است که با وسایل مختلف بکوشد تا هدف های زیبا شناسی را با اهداف عملی وفق دهد.زیبایی بیان شده نمی تواند و نباید در تضاد با عملکرد باشد بلکه باید هم سو در ارتقای آن باشد.یعنی تنها ایجاد زیبایی در یک بنا و اثر معماری کافی نیست بلکه معمار باید برای ایجاد هویت در بنا بکوشد و مبحث زیبایی شناسی بدنبال آن مطرح می شود. هویت هر بنا از تکرار مستمر الگوهای خاصی از رویدادها در آن مکان حاصل می شود و همین هویت است که در مخاطب احساس تعلق ایجاد می کند و درک زیبایی بنا نیز بدنبال آن بوجود میاید .بنابراین ایده گرفتن از الگوها در خلاقیت های جدید متضمن زیبایی در اثر معماری می شود.یعنی زیبایی به تنهایی مبنای قضاوت در آثار معماری نیست بلکه باید این زیبایی در ظرف مکان خلق گردد.بنابراین زیبایی یک اثر معماری معلول الگوهای ساختاری و هویت آن اثر است .گفته ی اخیر بیانگر اهمیت الگو در زیبایی شناسی معماری به عنوان یکی از اصول ضروری است .آگاهی و ایده برداری از الگوها و تجربه ها در طرح های جدید می تواند ضامن زیبایی طرح باشد.که هدف از تدوین این مقاله بررسی جایگاه الگو در طراحی و نقش آن در زیبایی شناسی است.

واژه‌های کلیدی: الگو،زیبایی شناسی ،هویت،طراحی